

Lászlóffy Csaba

Történelmi karácsonyok

Idő konok keresztjén (prelűd)

Egy nagy havas lapályon – az ég borús de már a kékesszürke szemekből lassan fölszáll a pára előbb egy könnyű árnyék olykor még tétovázva de mind közelebb érve mint szellő a kalászba belém fogózva hozzám kötődve már egészen hogy súlytalanságától saját súlyom sem érzem csupán a halántékon mint átsuhanó álom a mosoly érintése s egy ujjbegye a szájon mely nélkül (most tudom csak) a folytatást úgy félném mint a percet midőn a kezem égtájak élén idő konok keresztjén csúfosan összevágtam azóta mintha lennék két hazában hazátlan a felszárított vérben a múlt alvadt sarában velem tartsz emléktájon sűrű havas mohában

íme a mi országunk – és vége nincs az útnak –
mint könyvlapok az évek bölcs sejtelemmel zúgnak.

1983

*Vigília***1**

Hagyjatok aludni mondja ő
fárasztó ez a nyomorúság
nincs ebben semmi rendkívüli
ujjal mutatnak rád talán a sors
felfal noha te vagy az éhesebb

füst csalogat hátha jóllakhatsz
ha nem is a Rabelais pecsenyesütőjétől
lopott zsíros szagtól
csak a sült gesztenye illatával
ölel körül a kolozsvári utca

nemsokára fagy süt rád
s te mint egy állat borzongva
kucorogsz a zúzmarás ünnepi
ragyogásban csomagolt rejtély előtt

2

milyen jelenés suhan el fölöttünk
míg újságlap takarja el a
fonákját? az ostobaságot
vajon milyen formába öntik?

jön-e felmentő idő? vagy már
a hóra sem lehet számítani

1986

Virrasztás

Zubbonyban látod: kikényszerített
tanúvallomások, önkéntes
főljelentések perverzítésától
arca, vesszője megmerevedett.

Halottnak látod (érzéki csalódás
volna?), a kifehéredett bőr
ráncai firkálások a fagyott
földön, a közönyös falon.

Hózápor van – a csontból élesen
vonítva támad fel a fájdalom;
mit nekünk áramszünet, koplalás,

adokveszek-bazár s az árulásé!
Csak az a henger át nem menjen
még egyszer (soha) a virágokon.

1991

Védtelen karácsonyi vasárnap

Gondolj az alkalmatlanra: ami
már nem hiány. (Az angyalszárny, ha
tollseprűnél is haszontalanabb.)

Lappang valami különös még
vasárnap reggelekre virradóan,
mint háztetőkön zúzmara.

Mikor nincs biztonság belül,
és émelyít a kinti latyakos
szürkeség. A szemétkukákkal
körülbástyázott katasztrófalét.

A téli alma illatával össze
nem egyeztethető – mint földalatti
járatok birodalmából fel
felüzenő – lárvaarcú titok.

Átfestett múlt örömtelen, de a
fantázia öntőformáiban
örökké alakuló változatai;
feldúlt szálláshelyek, ledöntött
szoborpozdorják, ami jóvá
tehetetlenül elsüllyedt, akár
a kihalt szavak, mint napiparancsok,
jámbor intelmek, vak indulatok
értelmüket veszített összefüggései.

Dermedt darócban fél marék hamu;
szarmata zsiradékából, szaxon
gőgből, a távol keleti pusztákon
éhen halt kelta hódítók giliszta
beleiből és kételyeiből,
lám, mi lett!

Itt, vagy ott, azóta is
bizonytalanság lappang. Meddig kell még
lapulni védtelenül, nehogy egy
ellenséges nyílvesző eltaláljon
az idegen szemrészen át?

Az elhajított pajzs, a vért,
s a sikoltás a nyelvpáncél mögül:
„Kiért?” „Miért?”

Csak a szellem halálát s álmait
fájlalom
ezen a védtelen vasárnapon
– nem a fizikait.

2000. december 24

Karácsonyok hava

az írás *úri pass(z)iója* megint
amikor igazán otthon lehetek
nem gondolok gyötrellemmel arra
ami naponta történik velem veletek

a kinti köd cementporos (szürke daróc)
lázadozó lágyékomon nagy havak emléke
melyeket legféltettebb kalóz
látomásaimban őrzök útonálló
haláltól hánykolódó éjjelek
holdkóros öregedésétől
ha megkísért a kín

elsüllyedt génutakon lebegek
a bibliai legenda hullámain

reggelre aztán kiver a láz
mint nagy hópolyheket
nyelem a kifehéredett
szállingózó könnycseppeket
s közben talpamat égeti a parázs

a hó egyre nő
múlhatatlanul mindent elborít

(hová lett a kegyetlen idő?
a megszokott képkeret
már nem szorít)

2004. december 25.

Karácsonyi búcsúelégia

Higgadt beérés?

A Teremtő sötétből felsugárzó szeme? Tömény tudás?
Ürmös élmények tárháza előtt megtorpanva, mint aki egy újabb érintéstől is vonakodik; kivárni mégis a hószállingózást az idő fullánkjától rugózó pupillán – halálad előtt megtalálni azt, amit kitaláltál.

Pihés vagy szálkás szövödmények, nyirkos tanulság – testre és lélekre szabott. („Ha akarom, látok, ha akarom nem” – így a költő.) Homlok-gyűrődéstől levedlett gondolatfoszlány- s bőrszitálás; vagy csak egy töredezett hajszál (az újjászületés ilyenkor merő képzelgés – ha szállni akarsz, minden képzeletet felülmúl a kétely); nincs más, csupán a fölösleges gyötrődés súlya, hogy a félig értett, vagy egészen félreértett világ kire marad.

Ki az, akin a lelkiismeret nyilai átütnek?... Mindennapi szorongás esélye; a kráter-huzatban magadra húzod molyrágta emléktakaród, a fogaid mégis összekoccannak.

Rokkant reflexek? Memória-túltengés? emlékezetkihagyás? Évek ürüléke; csak a hiány parancsoló, csak az állhatatos ábránd büntett. Lehetsz betört állat, hím – amin áthatolsz még, kisjátékfilmben sunyító szemét.

2007. december 26.